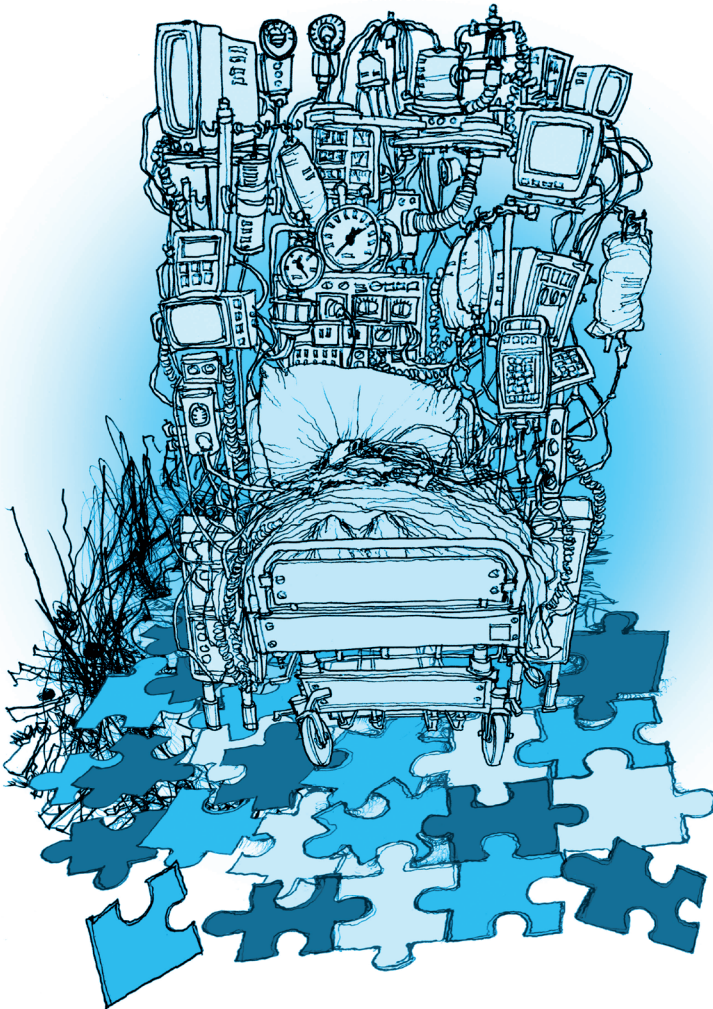

APPENDIX 2

Dankwoord (*Acknowledgements*)
Over de auteur (*About the author*)
PhD portfolio

APPENDIX 2

Dankwoord (*Acknowledgements*)

Over de auteur (*About the author*)

PhD portfolio

DANKWOORD (*ACKNOWLEDGEMENTS*)

Een promotie is te karakteriseren als een levensgebeurtenis waarvan de betekenis vooral wordt bepaald door de reis ernaartoe. Een flinke reis, deels van tevoren uitgestippeld, maar natuurlijk ook contingent, met zijwegen en onvermoede etappes. Een leerzame tocht, met de nodige hindernissen om te overwinnen. Dit promotietraject was ook een reis door verschillende werelden waarin verschillende talen worden gesproken: de medische wereld, meer specifiek de wondere wereld van het AMC, de medische psychologie, de religiewetenschap en de (medische) filosofie.

Bovenal is een reis als deze een gezamenlijke onderneming, want een proefschrift komt tot stand in samenwerking met vele anderen. Ik wil dan ook iedereen heel hartelijk bedanken die heeft bijgedragen aan de reis en de totstandkoming van dit proefschrift, waarvan een aantal met naam en toenaam.

Allereerst gaat mijn dank uit naar alle patiënten die hebben deelgenomen aan ons onderzoek, gedurende een toch al intensieve en spannende periode rondom een behandeling aan het hart. Zonder jullie deelname was ons onderzoek niet mogelijk geweest.

Natuurlijk ook mijn grote dank aan mijn zeer diverse “promotieteam”.

Hanneke: met beide voeten in de medische wereld en tevens geworteld in de religiewetenschap, wist je altijd beide werelden met elkaar te verbinden. Als ik het overzicht kwijt was, wist jij me altijd terug te leiden naar de hoofdzaken, en bliksemsnel knopen door te hakken. Dank daarvoor!

Mirjam: dank voor je begeleiding gedurende deze reis, je hulp bij mijn ‘inburgering’ in de Medische Psychologie, en je precieze en uitgebreide feedback op al mijn teksten, waar ik heel veel van heb geleerd.

Michael: dank voor jouw vertrouwen, de talloze leerzame gesprekken over betekenisgeving in de religiewetenschap en de relaties tussen de verschillende disciplines, en je geduldige uitleg over alle statistische analyses.

Pythia: dank voor je begeleiding bij dit project, waarvan de inhoud toch iets anders was dan gebruikelijk bij de medische psychologie. Dank voor je nuchtere blik en alles wat je me hebt geleerd met betrekking tot “kwaliteit van leven”, vragenlijsten en statistiek.

José, geen copromotor maar natuurlijk essentieel in ons IMPACT-team: dank dat je Justine en mij wegwijs maakte in de wereld van de interventiecardiologie en cardiochirurgie. Jouw gesprekken met patiënten, de dotterbehandelingen en de bypassoperatie hebben een blijvende indruk achtergelaten (en niet alleen doordat ik bijna van mijn stokje ging). En bovenal: dank voor je interesse in (en openheid voor) al die “ingewikkelde materie” uit de geesteswetenschappen.

Ook mijn promotiecommissie wil ik natuurlijk hartelijk bedanken. Paul, Irma, Yvonne, Ignaas, Els en Yvette: veel dank dat jullie bereid waren mijn proefschrift te lezen, beoordelen en/of een vraag voor te bereiden voor de verdediging.

Justine: met jou als mijn PhD-maatje heb ik een erg leuke tijd gehad bij de afdeling Medische Psychologie. Dank voor het samen optrekken, het sparren, de gezellige lunchwandelingen en etentjes. Heel leuk en passend dat je, ook al scheidden onze wegen, als paranimf toch nog deel uitmaakt van mijn promotie.

Tom: dank voor de fijne samenwerking sinds jij ons project in stapte. Ook voor de leuke methodologische én filosofische discussies en mijmeringen in Amsterdam. Ik hoop voor je dat jouw proefschrift spoedig ook voltooid zal zijn.

Hasi, Pomme, Julia en Mariska: dank dat jullie als assistenten ons onderzoek hielpen draaiende te houden, ook toen Justine ons project verliet. Zonder jullie inspanningen bij het werven van patiënten en verwerken van vragenlijsten was dat niet mogelijk geweest.

Alle (ook voormalige) collega's van de Medische Psychologie: hartelijk dank voor jullie gezelligheid en samenwerking.

Mijn collega's van de afdeling Empirische en praktische religiewetenschap aan de Radboud universiteit te Nijmegen: dank voor alle interessante uitwisselingen van gedachten, bijvoorbeeld tijdens de “research ateliers”.

Dick en Jeannette, dank dat ik mocht deelnemen aan de groep “Filosofie van de Zorg”, waarin ik me in meerdere opzichten erg thuis voelde. Dank aan alle deelnemers voor de interessante bijeenkomsten en gezelligheid. In het bijzonder veel dank aan mijn intervisiegroepje: Renske, Marianne en Annemarie. Ons bondgenootschap heb ik erg waardevol gevonden.

De coauteurs van de artikelen in dit proefschrift, nog niet hierboven genoemd: Hans, Wilbert, Alexander en Jorrit, veel dank voor jullie waardevolle bijdragen.

Iris Maher, dank voor het corrigeren van een aantal artikelen die zijn opgenomen in dit proefschrift. De samenwerking was altijd erg plezierig en ik heb veel van je correcties geleerd.

Paul, heel veel dank dat ik je prachtige tekeningen mocht gebruiken voor mijn proefschrift, dat daarmee de kroon is geworden op mijn “Steen”-verzameling.

Hoewel niet direct gerelateerd aan dit proefschrift, wil ik ook “De Onvoltooiden” bedanken. Els, Vera, Margot, Carlo, Ghislaine, Alfred en Cuno, bedankt voor het avontuur dat ons onderzoek naar “voltooid leven” in 2019 was, waar ik ontzettend veel van heb geleerd wat betreft onderzoek en samenwerking. En waarnaast ik verder kon werken aan mijn proefschrift.

Dank aan mijn collega's van mijn huidige drie werkplekken: de Regionale Toetsingscommissie Euthanasie, de afdeling Medische Filosofie, Ethiek en Geschiedenis van het ErasmusMC en het Expertisecentrum Palliatieve Zorg van het LUMC. Dank voor het vertrouwen en de mogelijkheid om verder te gaan in onderzoek, onderwijs en toetsing op het gebied van ziekte, gezondheid, zingeving en ethiek.

Mijn vrienden, vriendinnen, ouders (en hun partners) en verdere familie: dank voor het verhogen van mijn “kwaliteit van leven” met alle borrels, films, etentjes, goede gesprekken, concerten en andere voorstellingen, kamermuziek-avondjes, (strand)wandelingen, spelletjesavonden, schaatsrondjes, vakanties en moestuin-uurtjes. Ook in de periode dat dit boekje me flink wat weekend-uren kostte. En excuses voor het feit dat het op feestjes tegenwoordig vaak over de dood gaat, na de vraag “..en wat doe jij, in het dagelijks leven?”

Thijs: jou wil ik natuurlijk specifiek noemen – dank voor onze schrijfdagen en -retraites, die het afronden van dit proefschrift niet alleen mogelijk, maar ook minder eenzaam hebben gemaakt. En natuurlijk dank voor je aanmoediging tijdens een van die retraites in oktober 2018 om op een vliegtuig naar Sardinië te stappen – obviously.

Mariken: dankjewel dat je al sinds het eerste jaar van onze studie met me optrekt in het leven. Fijn dat we delen in elkaars hoogte- en dieptepunten in het leven, en het ook met z'n vieren zo goed kunnen vinden. Dank dat je samen met Justine mijn paranimf wil zijn (zo ben je toch nog een soort “getuige”).

Sander: pas achteraf krijgt een relatief onbeduidende gebeurtenis als op een vliegtuig stappen de betekenis van een belangrijke levensgebeurtenis. Dank dat je het avontuur

met mij aan gaat, ik kan en wil me nu al geen leven meer voorstellen zonder jou (en zonder Marre). Ik kijk uit naar ons nieuwe woon-avontuur, dat voor onze neuzen verrijst. En naar onze reis naar Madagaskar. Ik heb er alle vertrouwen in dat we elkaar zullen blijven boeien, en in zowel de hoogte- als dieptepunten onze levensverhalen met elkaar zullen blijven delen.

OVER DE AUTEUR (ABOUT THE AUTHOR)

Iris Hartog (Amsterdam, 1983) groeide op in Haarlem, waar zij aan de Vrije School haar VWO-diploma behaalde. Na een jaar gewerkt te hebben in de zorg, begon zij in 2003 aan de bachelorstudie Humanistiek aan de Universiteit voor Humanistiek te Utrecht. Gedurende haar studie volgde zij ook de opleiding tot “trainer morele oordeelsvorming” bij Governance & Integrity Nederland en Business Universiteit Nyenrode, en was zij binnen de Universiteit voor Humanistiek actief in de medezeggenschap en als onderwijsassistent, -coördinator en beleidsmedewerker. In 2012 voltooide zij de driejarige masteropleiding (*cum laude*) met een masterscriptie waarvoor zij de Rabobank NBN Scriptieprijs voor Bedrijfsethiek ontving.

Gedurende en na haar studie werkte Iris o.a. als trainer morele oordeelsvorming in publieke organisaties, als junior docent Zorgethiek aan de Universiteit voor Humanistiek en als freelance docent bio-ethiek bij de Universiteit van Amsterdam en Universiteit Leiden.

In 2014 zette zij definitief de stap naar de medische wereld, door te starten met haar promotieonderzoek bij de afdeling Medische psychologie van het Academisch Medisch Centrum te Amsterdam en de afdeling Praktische en Empirische Religiewetenschap van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Gedurende haar promotietraject gaf Iris binnen de Geneeskunde-opleiding les in de medische ethiek en arts-patiëntcommunicatie. Ook begeleidde zij als mentor een groep eerstejaars studenten en gaf zij les in Academische Vaardigheden.

Na haar aanstelling als promovendus werkte zij gedurende 2019 aan het “voltooid leven-onderzoek” aan de Universiteit voor Humanistiek: een grootschalig onderzoek naar mensen met een doodswens zonder ernstige ziekte, in opdracht van het Ministerie van VWS. In dat jaar werd zij tevens benoemd als ethicus-lid (“deskundige op het gebied van ethische- en zingevingsvraagstukken”) bij de Regionale Toetsingscommissies Euthanasie (RTE).

Sinds januari 2020 is Iris ook werkzaam als docent Medische Ethiek bij de afdeling Medische Ethiek, Filosofie en Geschiedenis van het ErasmusMC te Rotterdam, waarnaast zij in oktober 2020 haar proefschrift voltooide. In november 2020 werd zij tevens aangesteld als postdoc onderzoeker “Palliatieve geneeskunde” bij het Expertisecentrum Palliatieve Zorg van het LUMC.

PHD PORTFOLIO

1. PhD Training

Course	Year(s)
The AMC World of Science, Graduate School for Medical Sciences, AMC, Amsterdam	2014
Qualitative Health Research, Graduate School for Medical Sciences, AMC, Amsterdam	2015
Qualitative Analysis with Atlas.ti, Graduate School for the Humanities, Radboud University Nijmegen	2015
Project Management, Graduate School for Medical Sciences, AMC, Amsterdam	2015
Designing a PhD Project, Graduate School for the Humanities, Radboud University Nijmegen	2015
The art of presenting science, Graduate School for the Humanities, Radboud University Nijmegen	2016
Justice & Priority setting in Health Care, Catholic University Leuven, Belgium	2016
Introduction day including Scientific Integrity course, Graduate School for the Humanities, Radboud University Nijmegen	2017
Statistics for PhD students using SPSS, Graduate School for the Humanities, Radboud University Nijmegen	2017
University Teaching Qualification (Basiskwalificatie Onderwijs, BKO) "Leergang Activerend Onderwijs", Center for Evidence-Based Education, AMC, Amsterdam	2018/19

2. Presentations

International conferences	Title	Year
"Religion and the Crisis of Meaning" Conference, Nederlands Genootschap voor Godsdienstwetenschap. Radboud University Nijmegen, The Netherlands.	The relationship between the interpretation of contingent life events and quality of life (<i>oral presentation</i>)	2015
European Conference on Religion, Spirituality and Health, Institute for Spirituality and Health. University of Gdansk, Poland.	Towards a narrative understanding of quality of life: Making meaning of contingent life events (<i>oral presentation</i>)	2016
Annual Conference of the International Society for Quality of Life Research (ISOQoL). Copenhagen, Denmark.	Towards a narrative understanding of quality of life: Making meaning of contingent life Events (<i>poster presentation</i>)	2016
32nd European Conference on Philosophy of Medicine and Health care, European Society for Philosophy of Medicine and Health Care (ESPMH). Lisbon, Portugal.	Narrative meaning making and integration of falling ill: Reconstruction of Life Events (RE-LIFE) (<i>oral presentation</i>)	2018
Annual Conference: "Ethics in Action", European Association of Centres of Medical Ethics (EACME). Amsterdam, The Netherlands.	Patient-reported outcomes and medical decision making: ethical implications of response shifts and dispositions (<i>oral presentation</i>)	2018
Dutch research group meetings		Year(s)
NWO (Netherlands Organization for Scientific Research) "Quality of Life and Health" meetings, Amsterdam.	IMPACT: Improving the conceptualization and measurement of quality of life (<i>oral presentations</i>)	2015, 2016, 2017

“Research Ateliers” Empirical and practical Theology and Religious studies, Radboud University Nijmegen.	Improving the conceptualization and measurement of quality of life (<i>oral presentation</i>); RE-LIFE: The Reconstruction of Life Events Questionnaire (<i>oral presentation</i>); Towards a narrative understanding of quality of life: Making meaning of contingent life events (<i>oral presentation</i>)	2015, 2016, 2017
Research meetings Department of Medical Psychology, Academic Medical Center, Amsterdam.	Towards a better understanding of quality of life (<i>oral presentation</i>); The influence of narrative meaning making of contingent life events (<i>oral presentation</i>); Improving the conceptualization and measurement of quality of life (<i>oral presentation</i>)	2015, 2016, 2017
Research meetings Philosophy of Care group, Academic Medical Center, Amsterdam.	Towards a better understanding of quality of life (<i>oral presentation</i>)	2015
Research day “Over de Amstel, Departments of Medical Psychology, Academic Medical Center and VU Medical Center, Amsterdam.	The reconstruction of life events questionnaire (<i>oral presentation</i> : “pitch”)	2015
Kick-off meeting Mental Health research program, The Amsterdam Public Health Research Institute, Amsterdam.	Towards a narrative understanding of how falling ill influences quality of life: Narrative meaning making of contingent life events (<i>oral presentation</i>)	2016
Seminar “Empirical and practical Theology and Religious studies”, Radboud University Nijmegen.	Towards a narrative understanding of quality of life: Making meaning of life events (<i>oral presentation</i>)	2018

3. Teaching

Practical classes Ethics (third-year medical students), AMC, Amsterdam.	2015-2017
Practical classes doctor-patient communication (first- and second-year medical students), AMC, Amsterdam.	2016-2018
Mentorship: practical classes on academic skills and individual meetings (twelve first-year medical students), AMC, Amsterdam.	2017-2018

4. Publications

In this thesis

- Hartog, I.D.***, Oreel, T.H.*, Scherer-Rath M, Netjes, J.E., Vonk, A.B.A., Lemkes, J.S., Henriques, J.P.S., Sprangers, M.A.G., Van Laarhoven, H.W.M., and P.T. Nieuwkerk. **Experience of contingency and narrative integration after a cardiac intervention: psychometric properties of the Reconstruction of Life Events Questionnaire (RE-LIFE)**. *Under review*, 2021. * = shared first authorship
- Hartog, I.D., Scherer-Rath M., Oreel, T.H., Netjes, J.E., Henriques, J.P.S., Lemkes, J.S., Vonk, A.B.A., Sprangers, M.A.G., Nieuwkerk, P.T., and H.W.M. van Laarhoven. **Reconstructing disruptive life events using the RE-LIFE Questionnaire: Further validation of the “Narrative meaning making of life events” model using multiple mediation analysis**. *Journal of Empirical Theology*, 2019, 32(2), 251-280. doi: 10.1163/15709256-12341394
- Hartog, I.D.**, Willems, D.L., Van den Hout, W.B., Scherer-Rath, M., Oreel, T.H., Henriques, J.P.S., Nieuwkerk, P.T., Van Laarhoven, H.W.M., and M.A.G. Sprangers. **Influence of response shift and disposition on patient-reported outcomes may lead to suboptimal medical decisions: a medical ethics perspective**. *BMC Medical Ethics*, 2019, 20(1), 61. doi: 10.1186/s12910-019-0397-3
- Hartog, I.D.**, Scherer-Rath, M., Kruizinga, R., Netjes, J., Henriques, J.P.S., Nieuwkerk, P.T., Sprangers, M.A.G., and H.W.M. van Laarhoven. **Narrative meaning making and integration: Toward a better understanding of the way falling ill influences quality of life**. *Journal of health psychology*, 2020, 25(6): 738-754. First Published September 26, 2017. doi: 10.1177/1359105317731823
- Kruizinga, R.*, **Hartog, I. D.***, Scherer-Rath, M., Schilderman, J.B.A.M., and H.W.M. van Laarhoven. **Modes of relating to contingency: an exploration of experiences in advanced cancer patients**. *Palliative & Supportive Care*, 2016, 15(4): 444–453. doi: 10.1017/S1478951516000018 * = shared first authorship
- Kruizinga, R., **Hartog, I.D.**, Jacobs, M., Daams, J.G., Scherer-Rath, M., Schilderman, J.B.A.M., Sprangers, M.A.G., and H.W.M. van Laarhoven. **The effect of spiritual interventions addressing existential themes using a narrative approach on quality of life of cancer patients: a systematic review and meta-analysis**. *Psycho-Oncology*, 2015, 25(3), 253-265. doi: 10.1002/pon.3910

Other international peer-reviewed publications

- Van Wijngaarden, E., Merzel, M., Van den Berg, V., **Hartog, I.**, and C. Leget. **Understanding multifaceted trajectories of wishes to die among older people: a longitudinal phenomenological study**. *Under review*, 2021
- Oreel, T.H., Nieuwkerk, P.T., **Hartog, I.D.**, Netjes, J.E., Vonk, A.B.A., Lemkes, J.S., Van Laarhoven, H.W.M., Scherer-Rath, M., Henriques, J.P.S., Oort, F.J., Sprangers, M.A.G., and M.G.E. Verdam. **Response shift after coronary revascularization**. *Submitted*, 2020
- Van den Berg, V., Van Thiel G., Zomers, M., **Hartog, I.**, Leget, C., Sachs, A., Uiterwaal, C., and E. van Wijngaarden. **Euthanasia and physician assisted suicide in patients with multiple geriatric syndromes**. *JAMA Internal Medicine*, 2020. doi:10.1001/jamainternmed.2020.6895

Hartog, I.D.,* Zomers, M.L.,* Van Thiel, G.J.M.W., Leget, C., Sachs, A.P.E., Uiterwaal, C.S.P.M., Van den Berg, V., and E. van Wijngaarden. **Prevalence and characteristics of older adults with a persistent death wish without severe illness: a large cross-sectional survey.** *BMC Geriatrics*, 2020, 20.1: 1-14. doi: 10.1186/s12877-020-01735-0

* = shared first authorship

Oreel, T.H., Nieuwkerk, P.T., **Hartog, I.D.**, Netjes, J.E., Vonk, A.B., Lemkes, J., Van Laarhoven, H.W.M., Scherer-Rath, M., Sprangers, M.A.G., and J.P.S. Henriques. **Gender differences in quality of life in coronary artery disease patients with comorbidities undergoing coronary revascularization.** *PloS one*, 2020, 15(6), e0234543. doi: 10.1371/journal.pone.0234543

Oreel, T.H., Delespaul, P., **Hartog, I.D.**, Henriques, J.P.S., Netjes, J.E., Vonk, A.B., Lemkes, J., Scherer-Rath, M., Van Laarhoven, H.W.M., Sprangers, M.A.G., and P.T. Nieuwkerk. **Ecological momentary assessment versus retrospective assessment for measuring change in health-related quality of life following cardiac intervention.** *Journal of patient-reported outcomes*, 2020, 4.1: 1-10. doi: 10.1186/s41687-020-00261-2

Oreel, T.H., Borsboom, D., Epskamp, S., **Hartog, I.D.**, Netjes, J.E., Nieuwkerk, P.T., Henriques, J.P.S., Scherer-Rath, M., Van Laarhoven, H.W.M., and M.A.G. Sprangers. **The dynamics in Health-Related Quality of Life of patients with Stable Coronary Artery Disease were revealed: a network analysis.** *Journal of Clinical Epidemiology*, 2019, 107: 116-123. doi: 10.1016/j.jclinepi.2018.11.022

Kruizinga, R., Scherer - Rath, M., Schilderman, J.B.A.M., **Hartog, I.D.**, Van der Loos, J.P.M., Kotzé, H.P., Westermann, A.M., Klümpen, H., Kortekaas, F., Grootsholten, C., Bossink, F., Schrama, J., Van de Vrande, W., Schrama, N.A.W.P., Vos, F.Y.F.L. de, Kuin, A., Meijer, W.G., Van Oijen, M.G.H., Sprangers, M.A.G., and H.W.M. van Laarhoven. **An assisted structured reflection on life events and life goals in advanced cancer patients: Outcomes of a randomized controlled trial (Life InSight Application (LISA) study).** *Palliative Medicine*, 2018, 33(2), 221-231.

Publications in Dutch

Joep Dohmen & **Iris Hartog** (2014) **Bildung en burgerschap. Martha Nussbaums pleidooi voor een brede humanistische vorming.** In: Ronald Tinnevelt & Yvonne Denier (red.) *Martha Nussbaum: Filosofie als activisme*. Monografie in de serie 'Denkers'. Zoetermeer: Klement & Pelckmans.

Joep Dohmen & **Iris Hartog** (2013) **Het gevaarlijke woord 'wij'. Op zoek naar nieuwe vormen van gemeenschap.** In: *Filosofie Magazine*. Themanummer: Het nieuwe wij. Participatiesamenleving: dwang of kans? Nr. 12/2013, december 2013.

Iris Hartog (2013) **De helpende hand. Menselijke natuur en moraal bij Frans de Waal.** In: *Waardenwerk* [voorheen: *Tijdschrift voor Humanistiek*] Nr. 54/55, december 2013.

Certain life events, such as falling seriously ill, have so much impact that these disrupt our life story. Because of the connection between our life story and identity, such events can lead to a “crisis of meaning” and evoke existential questions. In religious studies, these crises of meaning are called “experiences of contingency”: experiences that make us aware of our vulnerability and finitude and confront us with the randomness of life.

Although several findings suggest that adverse life events negatively impact people’s “quality of life”, some people find remarkably positive ways to relate to such events, leading to a better quality of life than would be expected.

This dissertation is about experiences of contingency caused by disruptive life events, and the ways people make meaning of such events and integrate them into their life narratives, influencing their quality of life. It describes the results of theoretical, qualitative and quantitative research, combining perspectives from both humanities and medical sciences.

Iris Hartog (1983) works as a researcher at the Center of Expertise Palliative Care, Leiden University Medical Center, as a teacher in medical ethics at the Department of Medical Ethics, Philosophy and History, Erasmus Medical Center Rotterdam, and as an ethicist for the Regional Euthanasia Review Committees. She conducted her doctoral research at the chair of Empirical and Practical Religious Studies, Radboud University, in collaboration with the Department of Medical Psychology, Amsterdam UMC.

